

הכנסת השמינית
מושב רביעי

פרוטרקורל מס' 243
מישיבת ועדת השירותים הציבוריים
שהתקיימה ביום א', כ"ח בחשוון, תשל"ז
(21.11.76) שעה 10.00

נ כ ח ו

חברי הועדה: היו"ר ח. גרוסמן

י. בארי
מ. גז
ל. דיציאן
א. ורדיגר
מ. ידיד
פ. שינמן
ח. שמעוני

מוזמנים:

ע. אליצור - מטעם משרד המשפטים
א. בריק - יועץ משפטי, משרד הטעד

יועץ משפטי לוועדה:

י. אליאסוף

מזכירת הועדה:

ש. כרם

רשמה:

מ. סרלו

סדר היום: חוק הפיקוח על מעונות (תיקון), תשל"ו - 1976

היו"ר ח. גרוסמן: אני פותחת את הישיבה

מ. גז: לצערי הייתי חולה ולא השתתפתי בדיון האחרון על חוק הגבלת הפרסומת על עישון. המכס הוכיח לנו שההזמנות של סיגריות זרות גדלו פי שנים וחצי במשך מספר ימים. עלינו לדון עוד פעם, אולי פה ושם צריכים לתקן דברים. אני אקבל חומר בכתב ואפזר אותו בין חברי הועדה.

היו"ר ח. גרוסמן: הם פנו אלי ודברו גם אתי. אני אקבל משלחת בענין זה.

בענין הפרסומת בעתונים, היה רוב בועדה שלא תהיה פרסומת בעתונות. יש שתי דעות בענין ההמליאה תחליט. אני בעד זה שנתיר פרסומת בעתונות, אבל הרוב החליט אחרת.

עוד לא הנחתם את החוק על שולחן הכנסת.

מי שדיבר אתי מייצג את כל הגופים. הם ביקשו לקבל דעת מיעוט בקשר להתרת פרסומת בעתונות. אני הפניתי אותם אל אלה שהצביעו בעד אי התרת פרסומת בעתונות. כולנו יודעים שהמצב של התוצרת הישראלית הוא בכי רע, כי הפער של המחירים בין תוצרת ישראלית לבין תוצרת חוץ הוא קטן.

פ. שינמן: היות והחוק הזה מועבר מהכנסת הקודמת, ובפנינו לא הופיעו האינטרסנטים עצמם, הייתי מציע, לפני שנגמור, לא יתכן שלא נשמע אותם.

היו"ר ח. גרוסמן: אני אקבל אותם, ואם יהיה צורך, אניא אותם לוועדה.

ל. דיציאן: האם נקבל אינפורמציה בקשר למו"מ עם הרופאים? לצערי, אנחנו במצב מביש ומביך. בשבוע שעבר הופיע נציג משרד הבריאות והודיע שהרופאים מוכנים להיכנס למו"מ בלי תנאים. בכל זאת המצב לא שופר וסבל החולים קשה ביותר. אני מבקש לדעת מה המצב. יתכן שהועדה תצטרך לדון שוב על הנושא על מנת שהענינים יזוזו.

היו"ר ח. גרוסמן: השאילתא לא צריכה להיות מופנית אלי. המו"מ היה צריך להיות השבוע. הישיבות נדחו. הבנתי שהרופאים צריכים להביא את הדברים לאישור. ישיבת המרכז נדחתה. כל זה ידוע לי מהעתונות. הדבר היחידי ששאלתי את משרד הבריאות מדוע לפני מספר ימים כאשר הודיעו על חידוש המו"מ, היתה הודעה של הדוברת שזה על הבסיס של החלטת ועדת השרים. אינני מוסמכת למסור את התשובה שקיבלתי. הקשיים אינם במשרד הבריאות. הבנתי שהויכוח הוא בועדת השרים לעניני שכר, אם ללכת בהחלטה יותר נוקשה או יותר מרוככת. היום נפתח המו"מ, אני מקווה שלא ייכשל. אם יידחה, אזמין את נציגי משרד הבריאות או את דורון.

מ. ג. ז.
הוזמנו לבית-חולים שערי צדק מחרתיים
ב-10.30.

היו"ר ח. גרוסמן:
אני מצטערת, אינני יכולה להתחשב בזה, הישיבה
שלנו תתקיים.

פ. שינמן:
הגיעה פניה ליו"ר מבית-חולים בקריית צאנ"ז
הם מבקשים שנבקר שם.

היו"ר ח. גרוסמן:
אנחנו מתכננים לבקר שם.

חוק הפיקוח על מעונות (תיקון), תשל"ו-1976

י. אליאסוף:
חוק הפיקוח על מעונות משנת 1965 קבע
בסעיף 2 שאסור לנהל מעון שיש בו יותר משני
חוסים אלא אם נתקבל רשיון של משרד הסעד. הסעיף המוצע כאן
בא להשלים את ביטול הרשיון, אם הוכח לבית המשפט שמעון לא מקיים
תנאי שנקבע בתקנות או ברשיון.

העקרון הזה של צו סגירה קיים גם בחוקים
אחרים. הוא קיים גם בעסקים; לפי חוק רישוי עסקים משנת תשכ"ח
רשאי בית המשפט לצוות על סגירת עסק אם הוא לא ממלא אחר התנאים
שנקבעו בחוק. באותו חוק יש גם אפשרות לבקש צו סגירה מינהלי.

בדיון שהיה בכנסת בקריאה ראשונה, הציע
חה"כ שינמן שיהיה צו סגירה זמני. השר לא התנגד, ואמר שהענין
ייבחן בוועדה.

לפי חוק רישוי עסקים יש אפשרות לצו סגירה
מינהלי. פה הענין לא קיים. משרד הסעד הציע את זה, משרד המשפטים
היה בדעה שההיקף הוא לא כזה שזה מצדיק צו סגירה מינהלי. כאן
כאשר תתעורר בעיה של צו סגירה של מעון, צריך להתייחס לזה
בשיקול דעת מיוחד ולהביא את הענין לבית המשפט, והוא יחליט אם
לתת צו סגירה או לא.

בהצעת החוק נותנים לבית המשפט סמכות להורות
בצו על דרך הביצוע של הסגירה, תוך דאגה לחוסים ושמירת
זכויותיהם. השר חזר על זה בדבריו בכנסת והוועדה צריכה להתייחס
לזה.

ל. דיציאן:
הסיפא של הסעיף מדבר בצורה ברורה ביותר
נגד מתן סמכות סגירה מינהלית. אני מציע
שלא נלך במקרה זה על צו מינהלי.

מ. ידיד:
מצטרף להצעת חה"כ דיציאן. משרד הסעד צריך להוכיח לבית המשפט כי אכן המעון לא מתנהל בראוי, ואז בית המשפט יכול לצוות על סגירה.

האם יש אפשרות לערער את פסק-הדין של בית המשפט? אם לא קיימת זכות ערעור, צריך להוסיף אותה. אולי נוסיף שבכל מקרה של סגירה לא יאונה לחוסים כל רע ותהיה דאגה מיוחדת להם. בעבר משרד הסעד נכנס לנעליו של בעל הבית ותפס את המעון, כפי שראינו בבנימינה.

פ. שינמן:
מן הראוי שיהיה כל החומר מצורף להצעת החוק, אני מבקש שזה יהיה להבא.

היו"ר ח. גרוסמן: החומר ישנו בועדה, כל אחד יכול לעיין.

פ. שינמן:
אם נתנו סמכות לשר לתת רשיון או להסיר רשיון על דעתו, מדוע לא לתת לו אותה סמכות בצורה אדמיניסטרטיבית לסגור את המוסד? הסרת רשיון זה כמו סגירה. בית המשפט רק דואג שיעשה הצדק המקסימלי; הדאגה לחוסים ולשמירת זכויותיהם שייכים למשרד הסעד. אם יצווה על סגירת המוסד, הוא לא יעשה כן אלא אם דאג לחוסים ולזכויותיהם. לכן הצעתי שאותה סמכות לסגירת מוסד תהיה גם בידי שר הסעד. הפרוצדורה בבית המשפט גם יכולה להימשך זמן רב. השר אמר שהוא מוכן שיוכל לתת הוראה זמנית עד שהעניין יגיע לבית המשפט. השר יכול לדאוג לחוסים יותר מאשר בית המשפט.

י. בארי:
אינני בעד צווי סגירה מינהליים, גם בחוק רישוי עסקים לא פעם נתונים הצווים האלה לביקורת לא חיובית. מאידך, יש נסיבות שתובעות סגירה מיידית של מעון או לפחות לא לחכות עד לסיום ההליכים המשפטיים. שאלתי היא: אולי במקום להקנות סמכות מינהלית לשר או למי שהוא הסמיך לסגור מעון כצו, ניתן להסמיך את בית המשפט לצו מניעה זמני עד לסיום ההליכים, לסגור את המעון?

ל. דיציאן: מצטרף לדעת חה"כ בארי.

י. אליאסוף: האם אפשר לערער? התשובה היא: כן. על כל פסק-דין של בית המשפט באיזו שהיא ערכאה אפשר לערער.

בחוק רישוי עסקים יש אפשרות גם לערער על צו הפסקה זמני.

אשר לדאגה לחוסים, השאלה היא אם צריך להבטיח את זה בחוק. מטרת החוק היא לפקח על מעונות ולא להתערב במישור של היחסים בין חוסים ובעל המעון. צריך לשקול אם להתערב בעניין הזה.

היו"ר ח. גרוסמן: תפקידו של משרד הסעד הוא לדאוג לחוסים, לא מכוח החוק הזה, לכן אני חושבת שזה מיותר פה.

י. אליאסוף: צו סגירה הוא דבר חמור מאד. לא רק שיש לזה משמעות כספית אלא יש לזה השפעה על גורם שלישי שנמצא במעון ונפגע. בית המשפט דן בעניין ומחליט. אם נותנים לו אפשרות לדחות צו סגירה זמני, הוא יכול להוציא את החוסים ואולי אחרי חודש להחזיר אותם. זה דבר חמור ולא מקובל לגבי חוק רישוי עסקים.

י. באדי: האם צו מינהלי איננו חמור באותה מידה, אלא שהשיקול הוא של איש מינהל?

י. אליאסוף: כאשר רשות מינהלית נותנת צו סגירה של חנות, היא לא פוגעת באדם שלישי; אם תיתן צו סגירה של מעון, היא תפגע בחוסים בו. גם אני נגד הקניית סמכות מינהלית לרשות לסגור מעון, הדבר צריך להיות נתון בידי בית המשפט.

א. בדיק: אני רוצה להביא את השיקולים שהיו לנו. יש חוק שנקרא: חוק ניהול מוסדות מקרים מיוחדים. החוק הזה מאפשר ליועץ המשפטי לממשלה להגיש בקשה לבית המשפט המחוזי ולבקש ממשרד הסעד שהוא ינהל את המעון במקום הכעלים לתקופה מסוימת. אנחנו עושים את זה במקרים שאין אפשרות לסגור את המעון; כאשר אין אפשרות להעביר את החוסים או שהמעון טוב אבל ההנהלה לא טובה. פה באים בנעלי המעון ומנהלים אותו. כאן מדובר על צו סגירה. הדבר חל בעיקר לגבי זקנים. היתה תופעה שקמו מוסדות קטנים, זה עסק טוב, והכניסו זקנים והחזיקו אותם במעון, המשפחות הכניסו אותם ולא בדקו את התנאים. מוסדות כאלה ניתן לסגור. אפשר להעביר את הזקנים למקום אחר.

היתה הצעה שאפשר יהיה להסמיך את השר לתת צו סגירה מינהלי ל-30 יום עד שמגישים כתב אישום. כתבנו גם שמי שרואה את עצמו נפגע ע"י הצו הנ"ל, יכול לפנות לבית המשפט. כאשר היו דיונים נוספים יחד עם משרד המשפטים, קיבלנו את הדעה ומאחר ומדובר במעון שנמצאים בו חוסים, מוטב להביא את הדבר לבית המשפט והוא ישקול את כל הצדדים, ואז תהיה לסגירה משמעות אחרת מאשר צו סגירה מינהלי. השר אמר שהוא מוכן לשקול את זה. לגבי שמירת החוסים ודיון מוקדם, העלינו את השאלה האם העובדה שבית המשפט יצטרך להיכנס לדברים האלה של שמירת זכויות החוסים ואולי להזמין אותם לבית המשפט ולשמוע את הטענות של כל אחד ואחד זה יכול לקחת זמן עד שיינתן צו סגירה. החוק הזה לא בא לשמור על זכויות חוזיות שבין המנהל והחוסה במעון. יש מקרים שהשוטט יודע שאין תקנה לדבר הזה, במקרים כאלה צריך לתת צו סגירה. בית המשפט יבדוק את האספקט הזה ויתן צו סגירה. אם יהיה אחר-כך דין ודברים בין בעל המעון והחוסים, זה יהיה במישור אחר.

הכוונה לדרך ביצועו, באיזו דרך אפשר לבצע את הסגירה. אלה השיקולים שהיו לפנינו והם נתונים להחלטת הועדה.

ל. דיציאן:
אני חושב שיכולים לתקן ע"י כך שמשד הסעד פונה לבית המשפט וביח המשפט לא יכול לתת צו סופי כל עוד לא שמע את כל העדויות. אם יש הוכחות שלכאורה שהמצב מסכן את ציבור החוסים, למה לא תהיה אפשרות לבית המשפט לתת צו זמני?

א. בריק: אנחנו מוכנים לקבל את זה.

מ. ידיד:
אני מתנגד לצו סגירה מינהלי וגם של בית המשפט. אם יתברר לשד הסעד שמוסד מסוים ראוי לסגור מיד, הוא יכול לפנות לבית המשפט ולקבל צו. אני מציע שזה ישאר כמות שהוא. על מנת להבטיח את החוסים הייתי מציע להוסיף בסוף: לרבות דאגה לטובת החוסים.

י. בארי: מה זה "בין בדרך אחרת"?

י. אליאסוף:
לדוגמא: השר ביטל רשיון והאיש ממשיך לנהל מעון. אגב אותה הרשעה, יכול בית המשפט לצוות על סגירה. בדרך אחרת, הוא לא מחליט על הרשעה, אין הליך פלילי בפני בית המשפט, אלא משד הסעד פונה אל בית המשפט ומבקש צו סגירה.

א. בריק:
לעתים פונים אל בית המשפט ומבקשים הרשעה פלילית וגם צו סגירה; בית המשפט פוטר אותו מהרשעה פלילית אבל נותן צו סגירה.

י. אליאסוף:
כאשר מסירים את הרשיון, המנהל צריך להפסיק את ניהול המעון.

ה צ ב ע ה

1 -	בעד הצעת חה"כ שינמן לתת לשר הסעד סמכות מינהלית להסיר רשיון נגדה
1 -	הרוב
3 -	בעד ההצעה להוסיף צו סגירה סופי או זמני נגדה
1 -	
	הסתייגות לחה"כ ידיד.
4 -	בעד הכנסת הדאגה לחוסים לחוק נגדה
2 -	
- ה ו ח ל ט: להוסיף את הדאגה לחוסים בחוק.

י. אליאסוף:
לפעמים תוספת כזאת יכולה להיות לרועץ
אם זה כתוב בחוק. אם שופט חושב שהוא
חייב לדאוג לחוסים, ואין לו אפשרות, הוא לא יתן צו סגירה.

היו"ר ח. גרוסמן:
משרד הסעד צריך להביא בפני בית המשפט
הוכחה שדאגו לחוסים.

א. כריק:
אמרנו שנדאג לסידורים אלטרנטיביים אחרת
לא נבוא לבית המשפט.

היו"ר ח. גרוסמן:
מבקשת מהיועצים המשפטיים שימצאו נוסח
מתאים שיבטא את רצון הועדה.
הנוסח הסופי יונח בפני חברי הועדה באחת
הישיבות הקרובות. חברים יוכלו להעיר הערותיהם, במידה ויהיו.
אם לא - אניח את זה על שולחן המליאה.

י. אליאסוף:
בועדה לא תהיה התנגדות אם יתברר שיש
צורך לנסח בחוק הוראה פלילית על מי
שנדרש לסגור ולא סגר מעון, שתהיה הוראה פלילית.

הישיבה ננעלה בשעה 12.10.